

Vita a magánnyugdíjpénztárakról

Parlamenti figyelőnkben ezúttal a nyugdíjreformmal, pontosabban a magánnyugdíjpénztárakkal kapcsolatban zajlott vitából közlünk részleteket. A témát nem tűzte ugyan napirendjére az Országgyűlés, a vita az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvényjavaslat tárgyalása közben kezdődött a 2000. szeptember 7-i plenáris ülésen, és folytatódott az Egészségügyi és Szociális Bizottság ülésén szeptember 19-én, amikor a Pénzügyminisztérium tájékoztatóját hallgatták meg a bizottság tagjai a Nyugdíjbiztosítási Alap helyzetéről és a nyugdíjreform tapasztalatairól.

A közbeszólásokkal – nem mindig a témához illő megjegyzésekkel – a vita hangulatát, hangnemét is megkíséreljük érzékeltetni.

Az idézetek forrása a két ülés jegyzőkönyve, amely a kapcsolódó irományokkal együtt (T/2977 – az előterjesztés a törvényjavaslathoz, és T/2977/1-10 – bizottsági ajánlások), megtalálhatók az Országgyűlés honlapján: www.mkogy.hu

Részletek az adókra, járulékokra és egyéb költségvetési befizetésekre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat általános vitájából

SELMECZI GABRIELLA (Fidesz):

... Második részben szólunk a nyugdíjágazat bevételeiről is, hiszen említésre méltók itt is a jelenségek. Feszültséget jelent az, hogy a magánpénztárakba sokkal nagyobb számban léptek át a tervezettnél. Már eddig is jelentős veszteség keletkezett a társadalombiztosítás bevételeiben. 2001-ben a számítások szerint ennek összege 105–115 milliárd forintra tehető. A hiányzó forintokat most is szintén a központi költségvetés fogja pótolni.

Itt nagy kérdés, és régi vita az ellenzék és a kormánypártok között, hogy valójában jó-e ez a tendencia. Ezt egyértelműen meg tudjuk állapítani: az, hogy egyre több az átlépők száma és ennek kapcsán hiány keletkezik a társadalombiztosítási kasszában, ez egy rossz jelenség, viszont a másik oldalon az egy pozitív dolog, hogy valaki bízik az új rendszerben és átlép a magánpénztárak keretébe, és onnan várja majd a nyugdíjának a kiegészítését. Önmagában egy kifejlett magánbiztosítási rendszer a nyugdíjágazatban nem lenne probléma, de itt mindig az a fő kérdés, amit föl szoktunk tenni, hogy ki finanszírozza az átmenetet, mekkora az átmenet költsége, és ez milyen hatással van a gazdaságra. Feltételezem, hogy a mai nap is vita tárgyát fogja képezni majd ez a kérdés. ...

PRALAMENTI FIGYELŐ

... A kormány benyújtott tervezetében további pozitív támogató javaslat is szerepel, ez pedig: a magánnyugdíjpénztárak tagjainak megtakarításait az eddigieknél gondosabban védené a törvény, a befektetéseket sokkal fokozottabban ellenőriznék, és a letétkezelő nagyobb felelősségének megfelelő szabályokat írnának elő.

Ez pozitív változás, hiszen a kormány, illetve az állam felelősséget vállal azon állampolgárai felé, akik átlépnek a magánbiztosítókhoz, és próbálja szigorítani ezeket az előírásokat, hogy még nagyobb biztonságban legyenek azok a forintok, amelyek ezekhez a pénztárakhoz kerülnek. ...

... Összességében megállapíthatjuk, hogy az előttünk fekvő törvényjavaslat nagyon sok pozitív elemet hordoz magában, folytatja azt a tendenciát, amit a polgári kormány már tavaly elkezdett, csökkenti a járulékokat, és próbálja állampolgárainak a befektetéseit minél fokozottabban védeni. ...

DR. VOJNIK MÁRIA (MSZP):

... Mi várható a nyugdíjalapban? A bevételcsökkenés hatása a nyugdíjalapra több mint 30 százalék, az arányok változtatása miatt. Hiába ígéri a kormány a nyugdíjasoknak az infláció fölötti nyugdíjemelést, ha alultervezi az inflációt, majd elfelejti a veszteségeiket pótolni.

A kormány nyugdíjasok iránti érzéketlensége és az alapok pénzének kezelésében mutatkozó nemtörődömsége pontosan tetten érhető a tb zárszámadásában.

1999-ben a nyugdíjalapot még 20,8 milliárd forint illette volna meg az E-alapból. Az eltérés rendezését, vagyis a visszapótlást a költségvetési törvény előírja. A zárszámadási tervezetben azonban a kormány ennek elengedését kezdeményezi, azon az alapon, hogy hisz a pénzt már elköltötték. Melyik kormánytag fog szembenézni a nyugdíjasokkal a 2080 millió forint elvesztegetéséért? Erre gondoltak önök, amikor a biztonság, a kiszámíthatóság növelésére hivatkozva javasolják meghosszabbítani a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe való visszalépés határidejét? Amíg az alapok bevételét képező járulékok behajtását az az APEH végzi, mely a zárszámadás számvevőszéki jelentése szerint kevesebb járulékszámra-rendezettséget tud felmutatni, mint alig 60 százalék, önök a magánnyugdíjpénztárak működésének olyan mértékű szigorítását írják elő, mely nemcsak a tranzakciós költségeket emeli meg, de szinte teljesíthetetlen követeléseket támaszt, a visszalépőknek pedig sem biztonságot, sem nagyobb rendezettséget nem garantál, de a visszalépők eddigi befektetéseinek megtérülését sem. ...

DR. SIMON MIKLÓS (FKGP):

... Úgy gondolom, hogy a nyugdíjasokkal a tisztelt képviselő asszonynak kellene szembenéznie, hiszen '95 után a tisztelt nyugdíjasok nyugdíjának reálértéke több mint 10 százalékkal csökkent. *(Csige Jó-*

zsef: *Te még mindig itt tartasz?)* Még mindig itt tartok, igen, képviselő úr (*Varga Mihály: Most adjuk vissza, amit elvetettek!*), mert azt a lavinát, ami a nyugdíjak elértéktelenedése miatt következett be, önök indították el anno 1995 táján. Tehát ezt a másra mutogatást, amit önök fogalmaznak meg, amikor egyértelmű a nyugdíjak reálértékének a növekedése – habár nem 10 százalék, mint ahogy önök ezt csökkentették, hanem néhány százalék –, mindenképpen meg kívántam ezt jegyezni. (*Csige József: Nem volt egy nagy dobás!*)

BÉKI GABRIELLA (SZDSZ):

... Gondot látok abban is, hogy a nyugdíjbiztosítást hogyan kezeli a javaslat. Azt olvassuk benne, hogy újabb két évvel meghosszabbítja majd azt az időt, azt az időintervallumot, ameddig gondolkodhatnak azon az állampolgárok, hogy a választott magánnyugdíjpénztárat mégiscsak odahagyják, és visszameneküljenek a társadalombiztosítás közös kasszájába. Azt gondolom, hogy ez a lépés egy jelentős lépés abban a sorozatban, ahogy a kormány az első naptól kezdve megpróbálja a nyugdíjreform lényegét aláásni. Azt gondolom, hogy ez egy rettentő felelőtlen döntés, hiszen a nyugdíjreformnak a lényege, minden biztosítási rendszernek a lényege a rendszerrel kapcsolatos bizalom kérdése. A polgárok ezt a bizalmat érezték és kifejezték akkor, amikor a reform elindítását követően nagy számban elindultak a magánnyugdíjpénztárak irányába. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy ez egybeesik azzal az egyébként a kormány által is többször hangoztatott törekvéssel, hogy az öngondoskodást kell fokozni, hogy ki-ki gondoljon a saját jövőjére. ...

DR. KÖKÉNY MIHÁLY (MSZP):

... Azt már eddig is tudtuk, hogy a magánnyugdíjpénztárakra a kormány mint mostohagyerekre tekint, azonban most több kormánypárti képviselőtársam újra és újra szóba hozta a magánnyugdíjpénztár-talok úgymond becsapását.

Azt gondolom, hogy a tényeket nem árt tudni és ismerni. Amikor a rokkantsági kockázatról beszéltünk és beszélünk, ezt soha nem mondta a propaganda és a törvény, hogy kezelni fogja a magánnyugdíjpénztári rendszer. Ilyen esetben veszteség nélkül lehet visszatérni a felosztó-kirovó rendszerbe. A későn átlépők tekintetében pedig mindig is hangsúlyoztuk, hogy kiknek ajánljuk, és kiknek nem ajánljuk az átlépést. Nem nagyon emlékszem olyasmire, hogy 48–50 éves, átlagkereset körüli jövedelemmel rendelkezők számára ez egy gáláns ajánlat lett volna a korábbi propagandában. Azt gondolom, hogy a nyugdíjrendszer fékezése az öngondoskodásban a megtakarítási lehetőségekbe vetett bizalmat ingatja meg, és ez ezért veszélyes. ...

... Én azt nem értem, tisztelt kormánypárti képviselőtársaim, hogy ha a kormány az öngondoskodásba vetett bizalmat ingatja meg, ennyire ellene van az öngondoskodásnak a nyugdíjterületen, akkor az egészségbiztosításnál miért nem teszik ezt. ...

PRALAMENTI FIGYELŐ

DR. GIDAI ERZSÉBET (MIÉP):

... A nyugdíjbiztosítási járulék esetében hiányoljuk azt, hogy még most sem tértek át a jelenlegi felosztó-kirovó rendszerről egy tőkefedezeti vagy járulékfedezeti rendszerre. Ennek szakmai része kidolgozott, magam is részt vettem ilyen szakmai munkákban. Be lehetett volna vezetni, nem merték, nem értem, mitől félnek. Hiszen ha ez a kormányzat nem érintett a korábbi korrupciós ügyekben, akkor egyszer végre tiszta lapot indíthatna, és a régi rendszereket felszámolva új rendszert vezethetne be.

Ha nem térnek át erre, akkor a magánnyugdíjpénztárak nem oldják meg a nyugdíjasok helyzetét, a 25–30 vagy 35 év múlva nyugdíjba kerülő ma még fiatal pályakezdő vagy fiatal munkaerő helyzetét sem, és nem garantálják a nyugdíjak magasabb összegének jövőbeni kifizetését. Jelenleg a nyugdíjasok katasztrofálisan rossz helyzetben élnek, és ezt nem lehet a szőnyeg alá söpörni, hiszen a több mint 3 millió nyugdíjas több mint fele a szegénységi küszöb szintjén él, 24–26 ezer forintból nem lehet fenntartania önmagát, ez ételmisszer fogyasztására sem elegendő. És ezzel a rossz nyugdíjjárulék-rendszerrel és azzal, hogy ezt sem forgatják vissza teljes egészében a nyugdíjak rendezésére, nem oldódott meg a nyugdíjasok helyzete, és bizony politikailag is ott rossz, hogy itt nagyon sok választót fognak majd elveszíteni. ...

... A magánnyugdíjpénztárakat illetően el tudjuk fogadni azt, hogy komoly ellenőrzésre kerül sor, hiszen bizonytalan a magánnyugdíjpénztári befizetés, senki nem tudja a stabilitást garantálni, nincs pénzügyileg megoldva, tehát aki ide fekteti a pénzét, az kockáztat, várhatóan el is veszíti. Ezért mi azt javasoljuk, hogy a magánnyugdíjpénztárakra terjesszék ki az Állami Számvevőszék ellenőrzését, hiszen azazal, hogy oda befizették a járulék egy részét, közpénzekkel dolgoznak. ...

KOLTAI ILDIKÓ (Fidesz):

... A különböző társadalomkutatási adatok bizonyítják, hogy a gyermeket nevelő családok körében a szegénység nagyobb arányban van jelen, mint azokban a háztartásokban, ahol a családnak nincsenek gyermekkorú tagjai. A gyermekes családok közül a három vagy több gyermeket nevelők, főként pedig az egyedülálló szülők esetében a legnagyobb a szegénység kockázata.

A Fidesz-Magyar Polgári Párt fontosnak tartja, hogy támogatni kell azokat, akik kenyeret keresnek, s a munka mellett gyermeket, gyermekeket nevelnek. Az 1998 óta kormányzó polgári koalíció kormánya a népességcsökkentés megállítását, a gyermekvállalás és a gyermekes családok helyzetének javítását kiemelt fontosságú kérdésként kezeli. A gyermekes családok támogatását az ellenzékben levő pártok is lényegesnek tartják, de a támogatást a rászorultsági elv alapján elsősorban a szegény családokra koncentrálnák. A kormányoldal és az

ellenzék vitája tehát ebben az esetben alapvetően szemléleti és értékrendi különbségekre vezethető vissza. A rászorultak mellett – és hadd ismételjem meg: a rászorultak mellett – a középrétegeket is támogatni kívánó kormánykoalíció ennek érdekében vezette be ismételten a gyedet, illetve a gyermekek után járó adókedvezményt. ...

KELLER LÁSZLÓ (MSZP):

... Előjáróban, mielőtt a mai napirendre, amit most tárgyalunk, rátérnék, szeretném megjegyezni Koltai Ildikó képviselő asszony hozzászólására, hogy eddig megszoktuk azt, hogy a Fidesz az előre megírt szövegeket, a propagandaszövegeket felolvassa, most viszont elfelejtették önnek megmondani, képviselő asszony, hogy az, amit most felolvasott, tegnap volt napirenden, és ma egészen más a téma. A tartalmába természetesen nem megyek bele, mert akkor ugyanolyan hibát követek el, mint amit a képviselő asszony, éppen ezért én arról beszélek most, ami most napirenden van a tisztelt Ház előtt. ... (*Varga Mihály: Tárgyra! Arról beszélj! – Dr. Kökény Mihály és dr. Veres János tapsol.*)

... Ami pedig a negyedik célt illeti, ami a magánpénztár kiszámíthatóságának a növelése, ez helyes lenne – de a kormány valódi célja nem ez. A cél megítélésem szerint nem más, mint az előző kormány törvénybe foglalt reformintézkedéseinek visszaállítása. Mert mit olvashatunk ki abból a csomagból, ami most előttünk van? Gyengíti a társadalombiztosítási költségvetés bevételi oldalát a kormányzat. Érdemi javaslata nincs a kieső bevétel pótlására; hogyha a tájékoztató anyagot is elolvassuk, abból se derül ki semmi, hogyan próbálja helyreállítani a tb-költségvetés egyensúlyát.

Megnyitja újabb két évre a visszalépés lehetőségét a magánpénztárakból a nyugdíjalapba. Úgy állítja be folyamatosan a megszólalásaiban a kormány, hogy itt micsoda óriási nagy hiány keletkezett a felosztó-kirovó rendszerben, eltekint attól, hogy mit mutatnak a zárszámadások. Egyszerűen azt sugallja az emberekbe, hogy itt amiatt van hiány a Nyugdíjbiztosítási Alapban, előre nem tervezett hiány, mert elmentek az emberek a magánpénztárba, és folyamatosan szigorítja a pénztárak működését – vagyis egyre inkább szűkíti a vegyes rendszer lehetőségeit. Rövid távon lehet, hogy eléri azt, hogy a tb-költségvetés bevételi oldala megnövekszik, de hosszú távon ezért nagyon nagy árat fog fizetni a kormányzat, sokkal többet, mint amennyit az átmenet többlétfordítása igényel. Úgy gondolom, hogy ezt figyelmen kívül hagyják. ...

DR. HEGEDŰS MIHÁLY (FKGP):

... Legyen szabad először számokkal bizonyítanom, milyen hátrány éri az önként belépőket, majd megvilágítanom, hogy kinek az érdekében áll az úgynevezett második pillér létrehozása, fenntartása. ...

... A nyugdíjpénztárba lépők a társadalombiztosítási nyugdíjrendszernek is tagjai. A kizárólagos társadalombiztosítási rendszerben tag

és a vegyes rendszerben lévő tag között a tb-nyugdíjrendszer tekintetében a különbség két szám különbségével jellemezhető. Egy elismert szolgálati év a figyelembe vehető havi bruttó átlagkereset mellett az előbbiek esetében 1,65 százalékot, míg az utóbbiak esetében 1,22 százalékot ér 2013-tól. A két szám hányadosából következik, hogy a nyugdíjpénztári tagság akkor előnyös, ha az onnan majdan kapandó életjáradék havi összege meghaladja a nyugdíjpénztárba lépés nélkül a tb-nyugdíjrendszerből kapandó tb-nyugdíj 26 százalékát.

Szükséges megjegyezni, hogy aki nem pályakezdőként lépett a pénztárba, az a belépésig összegyűjtött nyugdíjigényének 26 százalékát elveszti. Minél idősebben, minél több szolgálati időt a háta mögött tudva lépett valaki a pénztárba, annál nagyobb a vesztesége, s egyúttal kevesebb az ideje ezt a hátrányt behozni. A garanciaalap beépítésével a nyugdíjpénztártagok esetleges vesztesége maximalizálva van, a legrosszabb esetben is megkapják tb-nyugdíjuk negyedét. Tehát a rossz belépési döntés legrosszabb következménye a tb-nyugdíj 7,5 százalékának elvesztése. ...

... Mindenkiben felmerül a kérdés, miért bizonyult olyan népszerűnek az úgynevezett tőkefedezetű rendszeren alapuló második pillér, hogy közel 2 millióan léptek be önként, köztük százezerszámmra olyanok is, akiknek a hatályos jogi szabályozás és minden számítás szerint ez nem érte meg. A válasz erre egyszerű. A Horn-kormány megteremtette a lehetőséget a globális pénzvilág számára, hogy hatalmas lehetőséghez jusson Magyarországon. Sok pénzt fektettek abba a reklámkampányba, amely megtévesztette azokat a százezreket is, akik rossz üzletet kötöttek a nyugdíjpénztárba való átlépéssel. ...

... Elméletünk szerint kezelni lehetne a nyugdíjrendszer problémáit, és egy időben biztosítható lenne az úgynevezett választható korhatárú nyugdíjba vonulás lehetősége.

A magyar felosztó-kirovó nyugdíjrendszer átalakítva egy úgynevezett eszmeijáradék-meghatározott nyugdíjrendszerré megoldaná a legfőbb problémákat. Minden aktív járulékfizetést egyéni számlán kellene könyvelni, és az egyéni számlán ugyanazon időszak piaci átlampapírkamataival azonos kamatokat írnának jóvá. A nyugdíjba menetel időpontjában az így összegyűlt megtakarítás és az adott életkorban várható hátralévő átlagos élettartam alapján életjáradék állapítható meg. Ezzel értelmét vesztené a szolgálati idő fogalma, részben a nyugdíjkorhatár is. Csak a legalacsonyabb életkor lenne előírva, amelynek betöltése előtt nem kérhető a nyugdíj megállapítása, s a várható élettartam változása automatikusan érvényesíthető lenne. Ez egy minden polgár által átlátható, logikus és igazságos rendszer, amely több országban már sikeresen működik. ...

ELNÖK:

Normál felszólalásra (*Derültség az SZDSZ soraiban. – Közbeszólások: Mi az, hogy normál?*) megadom a szót Bauer Tamás képviselő úrnak, SZDSZ. (*Varga Mihály: Géza, lehetetlent ne kérj!*)

BAUER TAMÁS (SZDSZ):

... Azt nem érti ugyanis ez a kormány, hogy ha valaki egész életen át fizette az egészségbiztosítási meg a nyugdíjbiztosítási járulékot, akkor nem lehet a feltételeket egy önkényes állami döntéssel megváltoztatni, amikor az illető már élvezné azokat a juttatásokat, amelyek a biztosítási rendszerből őt megilletik.

Csakhogya ez a kormány a biztosítási elv lényegét teszi félre. Ezt teszi a társadalombiztosításban is, és még inkább ezt teszi a magánnyugdíjpénztárak esetében.

Itt elmondta több képviselőtársunk is, az MDF vezérszónoka, Csáky képviselő úr, Hegedűs képviselő úr, hogy a magánnyugdíjpénztárak rendszere egy rendkívül kockázatos rendszer. Nos, tisztelt Országgyűlés, én ezzel egyetértek. Magyarországon a magánnyugdíjpénztári rendszer egy kockázatos rendszer. Három jelentős kockázati tényező van: az egyiket úgy hívják, hogy Fidesz, a másikat úgy hívják, hogy Kisgazdapárt, és a harmadikat úgy hívják, hogy Magyar Demokrata Fórum. *(Derültség, taps az MSZP soraiban. – Dr. Hegedűs Mihály tapsol.) ...*

... Állítólag itt valaki becsapja a pénztártagokat. Kérem szépen, én kerestem ebben a programfüzetben azt a passzust, hogy ha a Fidesz megnyeri a választásokat, akkor megváltoztatja a magánnyugdíjpénztárak működési feltételeit. Többször elolvastam; ugye, tudják rólam ezt? Megtaláltam benne ezt az ígéretet? Nem találtam meg. De még 1999 júniusában is elfogadott ez az országgyűlési többség egy olyan hároméves tervet, költségvetési irányelveket, amelyben az szerepel, hogy 2000-tól 8 százalék lesz a magánnyugdíjpénztári tagdíj. Eltelt néhány hónap, és a költségvetés benyújtásakor, az adótörvények benyújtásakor már levitték 6 százalékra.

Ki csapta be, tisztelt Országgyűlés, a magánnyugdíjpénztárak tagjait?

Részletek az Egészségügyi és Szociális Bizottság üléséről

ELNÖK:

... Az első napirend a Pénzügyminisztérium tájékoztatója a Nyugdíjbiztosítási Alap helyzetéről, a nyugdíjreform tapasztalatairól. Ez régi kívánságunk volt, régóta szerettünk volna egy képet kapni arról, hogy végül is hogyan is értékeli a felelős tárca a nyugdíjreformot, hogyan látja a nyugdíjalap helyzetét. Annál is inkább, mert most már számos parlamenti napirend vitájában felmerült különböző élel a nyugdíjreform, annak az értékelése. Azt hiszem, fontos, hogy itt egy kicsit szakszerűen nézzük már meg, hogy valójában mindaz, ami a retorikában visszatükröződik, az mennyire megalapozható a tények alapján. ...

MOHOS ANDRÁS (Pénzügyminisztérium):

... A magánnyugdíjpénztárakról szeretnék még néhány kiegészítő adatot mondani. Annak idején, amikor a nyugdíjreform indult, az elő-

zetes számítások szerint körülbelül 1,2–1,3 millió embernek a magánnyugdíjpénztárakba való átlépéséről szóltak a tanulmányok. Ennek megfelelően készültek számítások arról, mennyi lesz a magánnyugdíjpénztári bevétel, és hogy ebből adódóan mennyi lesz a költségvetés bevételekiesése, illetőleg hogy a központi költségvetésnek mennyi támogatást kell átadnia a Nyugdíjbiztosítási Alapnak.

Várakozáson felül nőtt a magánnyugdíjpénztárak taglétszáma, ennek az évnél a közepére meghaladta a 2 milliót, közel van a 2,1 millióhoz, vagyis igen sok, majdnem 50 százalékkal több az ebbe a rendszerbe belépők száma, mint amit az előzetes tervek során elképzelték a konstruktőrök. Ez azt is jelentené, ha egyébként az eredeti paraméterek szerint történne a tagdíj befizetése, hogy például idén a költségvetést körülbelül 22–25 milliárddal több teher terhelné, mint amennyit az előzetes számítások során kiszámoltak. Ezt elkerülendő volt a kormánynak az a korábbi határozata, hogy az előre meghirdetett 7, illetve 8 százalékra felemelkedő tagdíjbefizetést elcsúsztatja néhány évvel és a mai tervek szerint 2003-ban lépteti életbe. Ez tehát kifejezetten annak megfelelően történt, ahogy a költségvetés terhelhetősége ezt megkívánja. ...

... A magánnyugdíjpénztáraknál láthatóan végbemegy egyfajta koncentráció. Akkor, amikor a pénztárrendszer indult, elég sok pénztár határozta el a működését. '99 elején 38 pénztár volt az országban, ma már csak 32 működik, vagyis már a számváltozásból is érzékelhető, hogy ez a koncentráció hogy történik meg. Még érdekesebbek azok az adatok, amelyek azt mutatják, hogy a pénztártagok hány pénztárban koncentrálnak. A '99. évi adatok szerint 3 pénztárban van a taglétszám közel 60 százaléka, és 5 pénztárban van a vagyon 74 százaléka, ami arra mutat, hogy rendkívüli módon koncentrálnak a befektetett tőke, és hogy a nagy pénztárak fognak életben maradni.

Érdekesen alakul a pénztáraknál a hozam. '98–99-ben az ismert magas infláció, illetőleg az állampapírok magas hozama mellett 17 és 20 százalék közötti hozamokat mutattak ki a pénztárak – igaz, hogy a szóródás ennél számottevőbb volt, volt olyan pénztár, ahol 6,4 százalékos hozam volt, és volt olyan, ahol az a 20 százalékot is meghaladta.

A pénztári rendszerben az eredeti tervek szerint 2,4 milliárdos működési költség került volna felhasználásra – ez jóval nagyobb, az ideai kimutatások szerint mintegy 4 milliárd forint lesz a pénztárak működési költsége. ...

DR. HEGEDŰS MIHÁLY (FKGP):

Maradjunk még mindig a működési költségeknél. Végül is itt van a kutya elhantolva, szokták mondani, mivel a működési költségek túlnyomórészt a nemzetközi kézben lévő bankok hasznát jelentik.

Ha ehhez hozzátesszük az ideai törvényben megszavazandó változtatásokat, amelyek a garanciát, a különböző ellenőrzéseket és a biz-

tonságos működést, adminisztrációt teszik lehetővé, amelyek mind-mind pénzbe kerülnek, akkor – most már nem kérdezem, hanem mondom, hogy – ez nyilván nem 5–6 százalék között van, ahogy fejben kiszámolom, hanem 6 és 7 között, ez még tovább fog emelkedni, és így a működési költség eléri a nyugati átlagnak nagyjából a kétszeresét. Ez csak egy példa arra, hogy miért nem tetszik jómagamnak a magánnyugdíjpénztár. Ugyanis ha egy 6–7 százalékos inflációban gondolkodunk, akkor a magán-nyugdíjpénztárak nyereségét egyszerűen elviszi a működési költség. Hosszú távon tehát, úgy tűnik, nem az 5 évre, hanem a 20 évre történő befagyasztás lenne a jó, annál kisebb kockázat érné a pénzüket a pénztárakba helyező embereket.

...

... Én most egyelőre csak erről beszélnék, mert ez a lényeg, hiszen ez a működési költség gyakorlatilag annyira magas, ami – ha ez így marad – hosszú távon az egész rendszer működését veszélyeztetheti. A törvény sajnos nem tér ki – és nem igaz, hogy nem térhet ki – arra, hogy milyen működési költség mellett lehessen kezelni az állampolgárok pénzét. Tehát beteszem a pénzem, aztán kiderül, hogy 4 százalékot tervezünk, és ha 5 év múlva 8–9 százalék lesz, ezt nem lehet törvénnyel kivédeni. Magyarul az egész magánnyugdíjpénztár hozamát leemelik, és az átkerül – hogy ilyen divatos kifejezést használjak, de beszéljünk magyarul – a multik pénztárába.

BÉKI GABRIELLA (SZDSZ):

... Nekem az az érzésem, hogy nyugdíjkérdésben rendre hitvitákat folytatunk. Tulajdonképpen a mai napirendi pont tárgyalása szinte kezdi megismételni a két héttel ezelőtt a plenáris ülésen lefolytatott hitvitát; vannak, akik támadják a nyugdíjreformot, mások védelmézik. Azt gondolom, a kérdés kulcsa valóban valahol a működési költségek megítélése körül van, és ezért szeretném emlékeztetni Hegedűs képviselőtársamat arra, hogy a működési költség nem egyenlő a multik hasznával. Mert ez hangzott el az előbb is, meg ez hangzik el az érvelésben, mintha itt nyugatiak vinnék ki a nagy pénzt, money-t ebből a dologból. Pedig egyrészt a pénztárak mentén munkahelyek keletkeztek, amelyekből jövedelmek keletkeznek állampolgároknak, hazai állampolgároknak, márpedig a működési költség jelentős százalékát ez teszi ki. Felmerül a kérdés – nem tudom, ezzel kapcsolatban tud-e adatokat, információkat prezentálni a Pénzügyminisztérium –, hogy hogyan is oszlik szét tényleges költségre meg profitra a működési költség címszó alatt közölt adat. Azt gondolom, ezt is meg kellene vizsgálni, ha tisztábban akarunk látni. ...

... Az én problémám visszatérőleg ott van, hogy a kormány tudatosan és szándékosan elkezdte fékezni és visszafogni a reformot, elkezdte elbizonytalanítani a magánnyugdíjpénztárba átlépőket, következőképp egy idő után már nem lehet majd megállapítani, hogy ez a reform hogyan működött volna, ha a feltételek meg nem változnak.

Én inkább azt sérelmezem – és ezt két hete a parlamenti vitában is elmondtam –, hogy gyakorlatilag már egy intenzív kampány folyik a magánnyugdíjpénztárak ellen, még hozzá kormányoldalról. És ezt – hogy mondjam – érdemben nem befolyásolja, hogy amikor letesznek egy szakértői anyagot, abban leírják: igen, emelni kellene, meg majd távlatilag emelik is a tagdíj-részarányt, és nem csökkentik ezt az érzést, ha a pénzügyi államtitkár úr a parlamenti vitában nagyon markánsan és határozottan kijelenti, miszerint igazából nem támadják a pénztárakat. Indirekt eszközökkel támadják azokat, amikor elbizonytalanítják az oda átlépőket, amikor például meghosszabbítják a visszalépési lehetőséget, és amikor olyan légkört, olyan hangulatot teremtenek – egyébként kormánypárti képviselők áldásos közreműködésével –, amelyben egyre gyakrabban lehet hallani, hogy megtévesztett, félrevezetett emberekről van szó.

Azt gondolom, ha valami nagyon alkalmas arra, hogy tönkretessük, amit építünk, akkor ez a típusú érvelés mindenképpen alkalmas arra.

DR. CSÁKY ANDRÁS (MDF):

... Nem értek egyet Béki képviselő asszonnyal, hiszen ha az ember a tényeket elmondja, akkor az nem hiszem, hogy megtévesztés. És itt a kimutatásban helyettes államtitkár úr nem tért ki az átlépők számának 50 százalékos növekedésére a tervezetthez képest, emellett azért a korösszetétel is eléggé sajtóságos, és a nem várt korösszetételt hozta.

Akkor, amikor kimondjuk azt, hogy amikor a 35–40 éves, tehát több éves szolgálati idővel rendelkező tagok beléptek, az addigi ígérvényeiknek a 25 százalékát elvesztik, akkor ez tény. Úgy gondolom, hogy ezen nincs mit vitatkozni. Hogy 12–15 év múlva, amikor a kifizetések végeredményben elkezdődnének, akkor mi lesz, az ember előre aggódik, gondolom, ez senkitől nem vitatható el. Nem nagyon olvastunk, és nem nagyon lehet hallani arról, hogy például a külföldi magánnyugdíjpénztárak sorsa milyen, illetve kósza hírek terjengenek, hogy úgy általában a 40–50 százaléka, mire a teljesítésre kerülne a sor, tönkremegy, nem tudja fizetni, elég csak a néhány évvel ezelőtti Maxwell-ügyre visszautalni, hogy ott a nem tudom milyen londoni magánnyugdíjpénztár pénzével eltűntek. ...

... Úgy gondolom, az sem félrevezetés, amikor azt mondja az ember, hogy mélyen antihumánus az egész rendszer, hiszen a szegényekkel támogatja a gazdagokat. Ezt ránk szokták mondani, de ha valamire érvényes, akkor erre a konstrukcióra érvényes. ...

... Arról van szó, hogy az egész rendszer arra épül, hogy a mostani aktív korosztály megfinanszírozza az idős inaktív nyugellátását, abban a hiszemben, hogy majd akkor, amikor a mostani aktív inaktív lesznek, akkor a mi gyerekeink, az utánunk jövők fogják megfinanszírozni a mi ezzel kapcsolatos ellátásainkat.

Most ebből egy jelentős összeget ez a rendszer kivesz, mert azt

mondja, hogy rakd félre, ne törődj a szüleiddel, ne törődj a nagyszülőddel, hogy azzal mi lesz, ha most hiány van, a törvény azt mondja, hogy a költségvetésből, az adóforintokból pótolni fogom, tehát téged duplán támogatlak meg, mert nemcsak a te adóforintjaidból fogom pótolni, hanem az összes adóforintból fogom pótolni. Tehát így áramoltatja át ezeket az összegeket.

BÉKI GABRIELLA (SZDSZ):

... A hiedelmek nem lesznek tények attól, hogy valaki kijelenti, hogy tényeket sorakoztat fel. Alelnök úr olyan érvelést vezetett elő, ami egyszerűen nem áll. Tehát nagy hangsúllyal kijelenti, hogy a szegényekkel finanszírozzák meg a gazdagok nyugdíját. Hol, kérem szépen?

DR. CSÁKY ANDRÁS (MDF): Az adóforintokon keresztül.

BÉKI GABRIELLA (SZDSZ):

Az adóforintokon keresztül? A biztosítási rendszerben teljesen világos a jövedelem-összefüggés. Akinek alacsony a jövedelme, az alacsony összegű járulékot fizet be, akinek magasabb, az többet. De a jelenlegi rendszerben még az adózásnál is világos ez az összefüggés. Akinek magas a jövedelme, az több adót fizet be. Hogy van ez? Nem értem az alapkijelentést, hogy mi az, hogy a szegények finanszírozzák meg a gazdagok nyugdíját.

Ráadásul ott is ellentmondásban van alelnök úr önmagával, hogy ugyanakkor kijelenti, hogy nagyobb arányban a gazdagok, a gazdagabbak lépnek át a magánnyugdíjpénztárba, a másik gondolatmenetben pedig azért aggódik, hogy szegény megtevesztett emberek elveszítik azt a pénzt, amit befizettek, mert ott rosszul fognak sáfárkodni a pénzükkel.

Tényleg azt gondolom, hogy a tényekhez semmi közük ezeknek a kijelentéseknek.

SELMECZI GABRIELLA (Fidesz):

Amikor az állami nyugdíjakról, és amikor a magánbiztosításról beszélünk a nyugdíj szempontjából, akkor változatlanul az a fő kérdés, hogy mi a helyzet az átmenet idején. Véleményem szerint – és mindig ez volt a véleményünk – a magánnyugdíjbiztosítás egy kifejlett állapotban kimondottan hasznos, jó és támogatandó, és véleményünk szerint az állami nyugdíjrendszer és a magánnyugdíjbiztosítás jól megfér egymás mellett és kiegészítheti egymást. A fő kérdés az, hogy amíg ki nem fejlődik a magánnyugdíjbiztosítás, addig mi a csudát kezdünk azokkal a kieső összegekkel, forintokkal, amelyek most már nem az állami nyugdíjbiztosítóhoz, hanem egy más rendszerbe, a magánpénztárakhoz folynak be. Én tehát azt javaslom, a fő kérdés és a fő vita mindig akörül legyen, hogy – annak idején azt mondtuk, hogy

PRALAMENTI FIGYELŐ

tulajdonképpen mint Münchhausen bárónak, az a feladatunk, hogy saját magunkat rángassuk ki a hajunknál fogva – hogyan tudjuk megoldani azt a kérdést, hogy egyrészt nyugodt, tisztességes, normális keretek között folyjon az átmenet a magánpénztárak irányába, másrészt ezzel szemben védjük és óvjuk nemcsak a jelenlegi nyugdíjasokat, hanem a nyugdíj előtt állókat is és azokat is, akik már nem térnek át az új rendszerbe, hanem az állami nyugdíjbiztosítás keretén belül maradnak. ...

... Véleményem szerint sem a kormány, sem más – és most itt a Fidesz nevében tudok beszélni – nem riogatja az embereket a magánnyugdíjpénztárakkal. Szeretnénk, ha az állampolgárok tisztában lennének a tényekkel, és itt tisztességeknek kell lenni és tisztességesen kell közölni a tényeket. ...

DR. VOJNIK MÁRIA (MSZP):

... Azt azért muszáj egészen jól látnunk, hogy ma az állami felosztó-kirovó rendszer nem igazán nyújt hosszú távú biztonságot az ebben a rendszerben lévőknek, hiszen semmi másról nem szól, mint hogy az egy adott évi bevételt vissza kell osztani nyugdíjra. Amikor tehát arról beszélünk, hogy merre változzon a rendszer – és a kérdésem is erre vonatkozott, amire biztos kapunk is egy helyes választ –, akkor látni kell: az európai uniós országok elkezdik megfontolni, hogy az állami nyugdíjrendszerbe is bevezessék a tőkefedezeti elemeket... (Selmeczi Gabriella: Ez elindult itt is!) Én úgy látom, hogy ez semmi másról nem szól, mint hogy arról beszéltek, hogy elindult, de nem indult el, csak látszólag, meg el is akadt; elindult, elakadt, kész. Ha arról lenne szó, hogy ez valóságosan történjen meg, akkor itt, ennél az asztalnál nem vita, hanem mélységes egyetértés lenne.

Ami pedig a magánnyugdíjrendszer fejlesztését és hosszú távú biztonságát illeti: alelnök asszony, hogyan fejlődhet ki, ha a fejlődés pillanatától kezdve méltóztattatok elakasztani? Nem tudom, nem is érdemes ezt nagyon cirkalmazni, mondd meg, mitől fejlődne! Mik ezek a tendenciák?

SELMECZI GABRIELLA (Fidesz):

... Azt mondta Vojnik képviselőtársam, hogy „ha nem méltóztattatok volna elakasztani ezt a folyamatot”. Én azért mondtam, hogy itt lenne egy megjegyzésem. Szerintem, ha valaki valamilyen folyamatot elakaszt vagy valamit elakaszt, az azt jelenti, hogy annak vége, nincs tovább. Szerintem itt nem erről van szó, hanem arról van szó, amit az első hozzászólásomban elmondtam, hogy két lovat kellene megülni két lábbal. (Derültség.) ...

... Ezzel összefüggésben mondom, hogy azzal pedig nem értek egyet, amit Vojnik Mária mondott, hogy tulajdonképpen egy nyugdíjbiztosító – lehet, hogy nem szó szerint idézem – az adott évben befolyt járulékokat osztja el újra, mert nem az a szempont, hogy

mennyi pénz folyik be a nyugdíjbiztosítóba, hanem a fő szempont, a fő szabály az, hogy a törvények milyen garanciákat írnak elő, hogy mekkora legyen a nyugdíj adott esetben egyénre lebontva, és mekkora legyen a nyugdíjemelítés mértéke.

Tehát én a mai napig is az állami nyugdíjbiztosítás rendszerét biztonságosnak érzem. Természetesen nem elégséges az a mértékű nyugdíj, amit ez a rendszer szolgáltat, és én óva intenek attól, hogy a parlamenti vita során belemenjünk abba a vitába, hogy mennyire biztonságos az állami nyugdíjbiztosítás. Én ezt mint politikus nem javaslom.

ELNÖK:

... Én reméltem, hogy ebből az anyagból és a mai vitából megértem azt, hogy tulajdonképpen miért is fékeződik a nyugdíjreform folyamata, mert végül is nem akadt el, csak fékeződik. Örültem, hogy Selmeczi Gabriella alelnök asszony azt mondta, hogy végül is egy kifejtett állapotában tudják támogatni ezt a rendszert, csak ha egyszer a kifejtett állapot az, ami jó, akkor a kifejtést is segíteni kell és a kockázatokat is vállalni és nem eleve túlbecsülni. Végül is azt gondolom, a baj az, hogy még lényegében el sem indult, még ki sem bontakozott, máris megpróbáljuk gúzsba kötni, miközben még nincsenek tulajdonképpen valós információink a tényleges működésről. Arról ne is beszéljünk, hogy tulajdonképpen kifizetésekre majd csak 2013-ban kerül először sor.

Azt hiszem, hogy még ezzel a 20–25 milliárdos, államháztartási szinten nem túl jelentős plusszal sem rengetné meg a társadalombiztosítási nyugdíjalap egyensúlyát, ha a magánnyugdíjpénztár fel tudna az eredeti terv szerint nőni. Meggyőződésem, hogy nagyobb kárt okoz az öngondoskodásba vetett bizalom megingatása, és azért csak gondoljuk meg azt, hogyha az állampolgárok mondjuk elindulnának tömegesen visszafelé, akkor van-e a nyugdíjalap finanszírozására kellő mértékű garancia mondjuk a jelenlegi járulékszint mellett?

Szóval azért ez is egy kérdés. Szerencsére nem ez a helyzet, de végül is egy ilyen típusú ellengőznek lehet ilyen hatása is.

A másik oldalon pedig: azt sem igazán értem, hogy miért nem halad érdemben előre a kordedvezményes nyugdíjrendszer átalakítása, miért késik a rokkantrendszer átalakítása, melyre megfelelő döntések, országgyűlési döntések voltak, kidolgozott koncepciók voltak, és tulajdonképpen '98 óta nem sok minden történt ebben a tekintetben. Itt látunk egy összefoglalót, de ezt az összefoglalót tulajdonképpen két és fél évvel ezelőtt is ugyanígy meg lehetett volna fogalmazni és tulajdonképpen az én ismereteim szerint érdemben nem sok minden történt, ami pedig szintén a nyugdíjrendszer reformjának része volt. ...